

Valaki magyarázza meg nekem...



KOVÁCS ANDREA

Mégis mire tanítsam nyolcéves lányomat románul: „Mă doare burtă!", vagy „Vă rog să mă lăsați la toaletă!", esetleg „Vă rog să mă lăsați la dulăpiorul meu să-mi scot ascuțitoarea!"? Vasárnap este kaptuk a hírt, hogy hétfőtől magyarul nem beszélő román tanárja van az iskolában.

Hogyan juthattunk oda, hogy bár gyerekeinket mindannyian védeni próbáljuk előljáróink vétkes hozzáértéséről, keddtől hat-, hét-, nyolc-, kilenc- és tízéveseken csattan az ostor?

Miként fordulhat elő az, hogy egyetemet végzett tanítóinkat, közülük olyanokat is, akik magyar anyanyelvű gyerekek speciális oktatásához készítettek tankönyveket, egy tollvonással fosztják meg képesítésük egy részétől? Korlátozzák munkavégzési lehetőségeiket? Burkoltan fizetéseiket csökkentik?

Érdemes egyáltalán tisztséget viselni kisebbségi oktatásért felelős államtitkárként 2018. augusztus 23. után a román tanügyminisztériumban? Mármint: fikusznak van ott a hölgy, vagy ráhatása van a dolgok menetére? Kon zul tálnak vele kisebbségi oktatási kérdésekben?

Azt sem értem, hogyan lehetséges az, hogy egy több mandátumot maga mögött tudó megyeelnök olyan kijelentésekre ragadtatja magát, miszerint „elfogadhatatlan az a tény, hogy a magyar diákok a jelenlegi állás szerint csak 2025-ben (!) élhetnek a 2011-ben kapott jogaikkal". Nem tartozik szorosan a tárgyhoz, de hogyan lehetséges, hogy még mindig ez az ember a Hargita Megyei Tanács elnöke?

Az érdekképviselőnek nincs összehangolt oktatási stratégiája, a főstratégia pedig nem küldi ki havonta az „állást" a tárgyban a kommunikátoroknak? Hogy Borboly

Csaba is olvashassa: senkinek nem kell 2025-ig várnia, sőt, van hat évfolyam a 12-ből, aki már speciális tanterv és tankönyv szerint tanulja a román nyelvet!

Aztán: mi értelme van a parlamenti vitában a szaktanárok általi oktatásra vonatkozó cikkely törlését kérni, ha hétfőtől az iskolákba szaktanárokat neveznek ki? Az ő munkaszerződéseik majd szintén tollvonással szűnnek meg? Egy igazságtalanságot egy másikkal orvosolunk majd?

Amit biztosan tudok: az ötödikes tankönyvben a szerkesztők a fiam figyelmét arra hívják fel, hogy az „öt narancs" románul „öt narancsok", továbbá a románban ott az a fránya közvetett tárgy, ami a magyarban nincs meg, de használni kell. Ezek a tankönyvek olyan pedagógusok szakértelmét dicsérik, akikkel most senki nem egyeztetett.

Kérdés, hogyan magyarázható el románul egy nyolcévesnek, hogy a román szó elején az i hangot né-

ha i-nek néha j-nek ejtjük? Vagy hogyan lehetséges majd az előkészítő, első és második osztályban az integrált oktatás törvényi követelményeinek eleget tenni (amelynek címén a tanító énekórán előveszi a románórán tanult éneket is), ha a két tárgyat két külön tanár tanítja, akiknek nem feltétlenül kell lecke-tervet egyeztetniük?

Tudom, a pár éve bevezetett országos szintfelmérőkön a magyar gyerekek jól szerepelnek. Akkora baj tehát nem lehet a tanítókkal. Azt is tudom, hogy a most kinevezésre kerülő szaktanárok még nem láttak sem román, sem magyar hatévest iskolapadban. Őket itt Kolozs megyében olyan magyar tanítóknak kellene az iskolakezdés után gyorstalpalón felkészíteniük a helyzetre, akik egyébként e hatéveseket augusztus 24. után már nem is taníthatják...

Borítékolható, hogy a székelyföldi iskolákban nem lesz mindenhol román anyanyelvű szaktanár, illetve az is, hogy napi egy óráért

az összevont falusi iskolákba nem fog ingázni egyetlen szaktanár sem. Következésképpen a romániai nagyvárosokban tanuló magyar elemisek kisebb-nagyobb nehézségek árán, de ismételten jobban teljesítenek majd a román vizsgákon, mint székelyföldi társaik, akik megmentőjeként próbált a megyeelnök eljárni. Teljesen sikertelenül.

A fentiek tükrében nem a vitatott törvénycikk parlamenti vitában történő „törlése" lenne a megoldás, mint ahogyan azt az érdekképviselő parlamenti képviselői tűzték ki célul, hanem a rendelkezés azonnali hatállyal történő visszavonása. Ha erre van többségi politikai akarat. Olyan, mint amit az igazságügyi törvények vagy a büntetőtörvények módosításánál láttunk.

Hosszútávú stratégiát a tárgyban pedig csakis a pedagógusok bevonásával érdemes készíteni.

A szerző ügyvéd, a Nem az én nevemben csoport tagja

FOTÓ: GECSE NOÉMI



Magyar gyerekeken csattan az ostor. Kérdés, hogy a román pedagógusok miként viszonyulnak hozzájuk

Visszhang



SZENTGYÖRGYI LÁSZLÓ

Néhány hónapja járt ott először. Nyomban megszerette a kis völgyet. Utána rendszeresen ott töltötte szabadnapjait, amelyek különleges munkaprogramja miatt a keddi napra estek. Bár már az első napon felfedezte a barlangot, az nem keltett benne érdeklődést. Beérte a patak csobogásával, a csenddel, a természet passzív élvezetével. Néhány hét múlva aztán mégis a barlangszáj felé vitte a kíváncsiság. Magányos ember lévén rászokott a magában való beszélgetésre, itt kint már arra is rávetemedett, hogy néhány mondatot, ha csendben is, de kimondjon.

A barlang szájánál tartott, amikor valami jelentéktelen mulasztás fölött támadt hirtelen haragjában hangosan kifakadt: marha vagy, Lázár! Alig tett néhány lépést, meglepetten hallotta vissza: marha vagy, Lázár!

Kétségtelen – visszhang volt. És mivel hétvégi turistákkal, akik rendszeresen látogatták a kis völgyet, nem találkozott, más nem is tudhatott róla. Váratlanul érte hát a felfedezés, amelyet kis ideig sajátjának érzett. Ezután mindig felkapaszkodott a barlang torkolatához, szembe ült vele, és gondolataiba mélyedve meg-megszólalt. Ilyeneket mondott: Elrontottad az életed!; Miért lapulsz, Lázár?!; Gyáva vagy, a tegnap sem merted megszólítani!; Ez így nem mehet tovább! És a visszhang sosem késett. Lassan jobbik énjének tekintette, és ha nem is esett jól ily lesújtó véleményeket hallania „más szájából", ezért idővel megbarátkozott a korhólló hanggal. Egy napon, miután az a bizonyos „ez így nem mehet tovább" elhangzott (és visszhangzott), nyugodtan előszedte szendvicseit, és jóízűen falatozni kezdett. Már indulófélben volt, amikor erős szomjúság vett erőt rajta. A völgy bejáratánál álló menedékházban sört látott a barlang felé menet. Megkívánta. Szájában érezni vélte a kellemes kesernyős ízt, bajszán meg a sűrű habot, ezért a barlang szája felé fordulva jókedvűen elrikkantotta magát: iszunk egy sört?! A visszhang ezúttal sem késett: ki fizeti?!

Kit szolgálnak a titkosszolgák?



BALOGH LEVENTE

Gyakorlatilag az összes jelentős állami intézményre kiterjedt a kormányoldal és az államfő közötti konfliktus annak nyomán, hogy Klaus Johannis elnök úgy próbálta meg elkaszálni a hírszerző szolgálatok büdzsáját jelentős mértékben megkurtító költségvetés-kiigazítást, hogy felfüggesztette a Legfelsőbb Védelmi Tanács (CSAT) ülését, amelyen a testületnek véleményeznie kellett volna a módosítás nemzetbiztonsági intézményeket érintő részét.

Az egyik legfontosabb kérdés az, miért gondolta úgy a kormány, hogy pénzeket kell elvonni a hírszerzéstől. Az intézkedés kimondatlanul is beleillik a kormányoldal azon narratívájába, miszerint a titkosszolgálatok megpróbálnak beépülni az állami intézményekbe, és átvenni felettük a hatalmat, hogy aztán – többek között az ügyészségekkel karöltve – koholt vádak alapján állítsák félre az útból azokat a választott politikusokat, akik nem engedelmeskednek nekik.

Bármennyire is összeesküvés-elméletnek tűnik az ügy, a kormány a jelek szerint komolyan gondolja, hogy a hírszerzés – különösképpen pedig a Román Hírszerző Szolgálat (SRI), amelynek költségvetését jelentős, 113 millió lejes összeggel nyirbálta meg – az egyik legfőbb ellensége.

Mi is beszámoltunk már arról az elméletéről, amely szerint az SRI Johannis államfő és a jelenlegi jobb-közép ellenzék oldalán próbál beavatkozni a politikai folyamatokba,

és megőrizni, illetve kibővíteni a befolyását az intézmények fölött, míg a szociálliberális kormányoldal a belügyi hírszerzés támogatására számíthat a csatározásokban.

A legutóbbi fejlemények alapján akár még lehet is valami benne, hiszen az államfő tűzzel-vassal megpróbálta megakadályozni az SRI költségvetésének csökkentését, amit a kormány meglehetősen nyakatekert érveléssel fogadott el CSAT-beleegyezés nélkül is, hiszen elismerte ugyan, hogy a testület álláspontját ki kell kérnie, de – mivel az konzultatív jellegű – nem kell megvárnia a döntés meghozatalával. Persze Johannis sem jobb, hiszen ő is átlátszó kommunikációs trükkkel, a kormányfőnek szándékosan annak spanyolországi útjára időzítve küldött, ezért értelemszerűen elutasított „egyeztetésre" szóló meghívóval próbálja manipulálni a közvéleményt, olyan látszatot keltve, mintha ő hajlandó lenne a párbeszédre, a mi-

niszterelnök viszont visszautasítja a kinyújtott kezét.

Eközben a kormány fő erejét adó Szociáldemokrata Párt elnökét, Liviu Dragneát az utóbbi napokban keményen bíráló bukaresti főpolgármester, Gabriela Firea azzal vádolta meg Carmen Dan belügyminisztert, hogy a belügyi hírszerzés segítségével nyert betekintést egyes tisztségviselők WhatsApp-kommunikációjába.

Az minden esetre szinte példátlan, hogy egy ország kormánya ennyire eltökélten próbáljon mindent megtenni a jelentősebb nemzetbiztonsági intézmények szétverése érdekében. Lehet persze azzal magyarázni mindezt, hogy a legkorruptabbnak tartott PSD így próbálja ellehetetleníteni azt, hogy a hírszerzés segíthessen az igazságszolgáltatásnak a korrupt politikusok leleplezésében, ugyanakkor az is egyre szembetűnőbb, hogy a különféle titkosszolgálatok az indokolt és egy parlamenti demokráciában megengedhető szint-

nél nagyobb mértékben jelen vannak a közéletben. Gondoljunk csak az igazságügyi szervek és az SRI közötti titkos paktumokra, illetve arra, hogy a parlament hírszerzést felügyelő bizottságának elnöke szerint George Maior volt SRI-igazgató elismerte: a médiában jelenleg is vannak fedett ügynökök.

Úgyhogy a biztonság kedvéért nem ártana átvilágítani az összes fontos intézményt – beleértve a közvélemény tájékoztatásban kulcsszerepet játszó, de beépített „tégla" révén akár szándékos félretájékoztatásra, manipulálásra is felhasználható sajtót is –, hogy valóban létezik-e, és ha igen, milyen mértékben létezik összefonódás a titkosszolgálatokkal.

Arról ugyanis nemigen lehet vita, hogy egy normálisan működő országban a hírszerző szolgálatoknak az összes polgár érdekeit kell szolgálniuk, nem klikkét. Az pedig végképp elfogadhatatlan, hogy a politikai küzdelmekbe is beavatkozzanak.